

DESTAS

D02L

TAKSİMETRE

KULLANIM KILAVUZU

ARALIK 2009

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
GENEL ÖZELLİKLER	3
TEKNİK ÖZELLİKLER	4
ÖZET KULLANIM KULAVUZU	5
1. MONTAJ	6
2. MENU TABLOSU	7
3. KAPALI KONUM	8
4. TARİFE BİLGİLERİNİ GÖRÜNTÜLEME	8
5. CİHAZIN AÇILMASI	8
5.1 Sürücü Seçme	8
5.2 Şifre Girme	8
6. TARİFE KONUMU	8
7. EKSTRA GİRİLMESİ	8
8. ÖDEME KONUMU	9
9. SERBEST KONUM	9
10. TARİHİN GÖRÜNTÜLENMESİ	9
11. HIZIN GÖRÜNTÜLENMESİ	9
12. MENÜYE GİRİŞ	9
13. TUŞ FONKSİYONLARI	9
13.1 Aşağı-Sağa Kaydır Tuşu	9
13.2 + Hane Arttır Tuşu	9
13.3 Menü – Onay Tuşu	10
13.4 Geri Tuşu	10
14. RAPORLAR	10
14.1 Genel Raporlar	10
14.2 Kişisel Raporlar	10
15. RAPORLARI SİLME	10
16. BİLGİ MENUSU	10
17. AD DEĞİŞTİRME	11
18. ŞİFRE DEĞİŞTİRME	11
18.1 Şifre Set	11
18.2 Şifre İptal	11
19. TUŞLARIN SESLİ-SESSİZ SEÇİMİ	11
20. TEPE LAMBASINI KURMA	11
21. CİHAZIN KAPATILMASI	11

GENEL ÖZELLİKLER

STANDART	Cihaz donanım ve yazılım olarak "TS EN 50148 Elektronik Taksimetreler Standardı" na uygun olarak üretilmiştir.
SIFRE	Yetkisiz kişilerin cihazı kullanabilmesi mümkün değildir. Çalınmalara ve izinsiz kullanımlara karşı hem şifre ile hem de kızaklı soketi sayesinde yuvasından kolayca alınabilmesi suretiyle korunmuştur. Ayrıca cihazın üst ekranında aracın plakası görüldüğü için başkaları tarafından kullanılamayacaktır.
EKRAN	Bilgi ve Ücret ekranı olmak üzere çift ekrana sahiptir.
UTC.SAAT	Yaz / Kış saati dönüşümlerini <i>otomatik</i> olarak yapar.
EKSTRA	İstenildiği taktirde EKSTRA tuşu ile bagaj, köprü v.s. gibi ekstra ücretler girilebilmektedir.
BILGI.SAKLAMA	Elektrik bağlantısı kesilirse en az 2.5 yıl boyunca üzerindeki tüm bilgileri muhafaza edebilecek bir yapıya sahiptir.
BILGI.KORUMA	Kısa süreli elektrik kesintilerinde kaldığı yerden devam eder. Uzun süreli kesintilerde cihaz açılınca kendisini kapatarak şifreli konuma geçer ve üst ekranda araç plakası görünür ta ki şifre ile açılana kadar.
HESAPLAMA	Zaman tarifesinin yol tarifesine bölünmesiyle hesaplanan dönüşüm hızının altındaki hızlarda sürücü için bekleme ücreti yol ücretinden daha avantajlı olduğundan taksimetre otomatik olarak bekleme ücreti yazmaya başlar.
TUSLAR	Tuşlar sesli veya sessiz konumda çalıştırılabilir.
TEPE.LAMBASI	Tepe lambasının yanma ve sönme saatleri ayarlanabilir.
RAPORLAMA	Üç sürücü için ayrı rapor tutulmasıyla sürücüler kendi raporlarını, araç sahibi bütün raporları görebilir.
AYARLAMA	Tarife yüklemesi ve Ayarlama DESTAŞ Bayilerinde bulunan Uzaktan Kumanda sayesinde kolayca yapılabilmektedir.
TARIFE	Gününden önce tarife yüklemek mümkündür. Bu durumda yeni tarife belirlenen tarihte aktif olacaktır.
GUCELLEME	Program Güncellemesi, DESTAŞ tarafından özel tasarlanmış olan bir aparatla kolayca yapılabilmektedir.

DEĞİŞTİRİLEBİLİR PARAMETRELER

Kalibre değeri	Ekstra Ücret Girebilme İzni
İsim, plaka bilgisi	Tuşların Sesli-Sessiz Seçimi
Tarife kodu	Tepe Lambası otomatik yanma ve sönme saatleri
Gece-Gündüz otomatik geçiş izni	Kullanıcı isim ve şifre

3

Şeyhli Mah. Mimarsinan Cad. No:33 Pendik / İSTANBUL
Tel : +90 (216) 378 57 03 pbx Fax : +90 (216) 378 57 10
Web : <http://www.destas.com.tr> e-mail : destas@destas.com.tr

TEKNİK ÖZELLİKLER

Çalışma Gerilimi	12 Vdc (9 ~ 16 Vdc)
Nominal Akım	150 mA (max)
Sigorta	2AT
Tepe Lambası	20W
Çalışma Sıcaklığı	-20 °C ~ +70 °C
Pulse Aralığı	2000 ~ 25000 imp/km
Hız Ölçüm Aralığı	0 ~ 255 km/h
Doğruluk	Hız ± 2 km/h , Mesafe %0.2, Saat ± 7 sn/gün
Ekran	Bilgi: 8 digit 8 mm. Ücret : 6 digit 10 mm.
Giriş / Çıkış	RS232 (TTL), Programlama girişi, Elektronik-Mekanik-Optik Sensör
Dış Gövde	ABS Plastik
Kayıtlar	Toplam ve 3 sürücü için ayrı ayrı HASILAT, TOPLAM YOL, DOLU YOL, SEFER SAYISI, EKSTRA MİKTARI
Standart	TSE EN 50148 , EN 60068-2-1, EN 60068-2-2, EN 60068-2-6, EN 61000-4-2, EN 61000-4-3, EN 50022 ISO 7637-1 level IV, ISO 7637-3 level IV,
Yönetmelik	14 Nisan 2002 – Sayı: 24726 Taksimetre Yönetmeliği (77/95/AT)
Boyutlar (ExBxD)	138 mm x 55 mm x 40 mm
Ağırlık	175 gr.

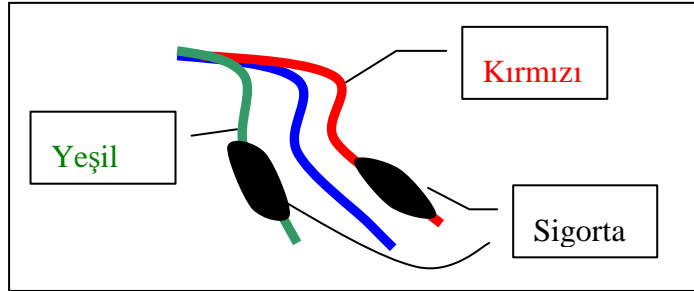

ÖZET KULLANIM KILAVUZU

- ❖ Taksimetre kapalı konumda iken TARİFE tuşuyla **tarife bilgileri sırayla görüntülenebilir.**
- ❖ **Cihazı açmak için AÇ/KAPA tuşu yaklaşık 2 sn basılı tutulur.** Ekrana gelen kullanıcı isimlerinden ÖDEME tuşuyla istenen kullanıcı seçilir ve EKSTRA tuşuna basılırsa şifre girme ekranı gelir. Doğru şifre girilip tekrar EKSTRA tuşuna basıldığında cihaz açılır.
- ❖ Sürücüler **Tarifeyi** ancak 5 km/h'ten düşük hızlarda **açabilirler.**
- ❖ Cihaz Taksi-Araç Sahibi olarak açıldığında **Tarife çalışmaz.**
- ❖ Tarife açıkken ilk 50 m mesafede TARİFE tuşuyla **Tarife değiştirilebilir.**
- ❖ Tarife açıkken ilk atış mesafesi veya zamanı dolmadan direkt olarak SERBEST tuşuyla **işlem iptal edilebilir.**
- ❖ Tarife açıkken EKSTRA tuşuyla üst ekrana **ekstra ücret girilebilir.**
- ❖ Aracın hızı 5 km/h'ten düşük ise ÖDEME tuşuyla ödeme konumuna geçilebilir. Ekranda yol ücreti ve ekstra ücretin toplamı görülecektir. Ekstra ücret bu konumdayken de girilebilir. Toplam ücretin gösterilmesi için tekrar ÖDEME tuşuna basılması gerekir.
- ❖ ÖDEME tuşuna basıldığında tekrar TARİFE tuşuna basılarak devam edilebilir veya 10 sn geçtikten sonra SERBEST tuşuna basılırsa serbest konuma geçilir.
- ❖ Serbest konumdayken **ÖDEME tuşuyla tarih, SERBEST tuşuyla hız görüntülenebilir.**
- ❖ Serbest konumdayken **EKSTRA tuşuyla mönüye girilir.** Bu durumda hangi bilgilere ulaşılabileceğini görmek için **MENÜ TABLOSU'NA** bakınız .

1. MONTAJ

Montaj için cihazla birlikte verilen montaj aparatları ile sensör, yetkili servis tarafından müşterinin belirmiş olduğu yere monte edilir. Sensör mekanik olarak montaj edilecekse, km halatı üzerine takılır ve kablosu cihazın montaj yerine kadar getirilir. Sensör elektronik olarak montaj edilecekse, elektronik sensör kablosunun açık ucu aracın elektronik sinyal çıkış yerine düzgün bir şekilde bağlanıp makaron geçirilir (bantla da sarılabilir) ve soket ucu cihaza kadar getirilir. Yuvadadan çıkan sensör kablosuna sensörden gelen fiş takılır ve mühürlenir. Diğer kablo besleme kablosudur. Besleme kablosu üç ayrı renkte kablodan oluşmuştur. Bu kablolar şu şekildedir.

Şekil 1. 3li kablo bağlantısı

Kırmızı : + V
Mavi : - V
Yeşil : Tepe Lambası +V
Sigorta : 2 AT

Bu besleme giriş aralığı +9V dan +16V DC'dir. Bu sınırlar asla aşılmamalıdır.
(**Cihaz çalışmıyorsa Sigortasını kontrol ediniz.**)

Cihaz üzerinde, saat ve tarihin ayarı, hız sınırını ayarı, plakanın girilmesi, Yol Katsayısının (Kalibre değerinin) girilmesi Ayar talimatına göre yapılmalıdır.

**UYARI :Montajın bütününün yetkili servis tarafından yapılıp,
Bağlantılarının mühürlenmesi yasal bir zorunluluktur.**

Şekil 2. Tuşların isimlendirilmesi

2. MENU TABLOSU

1. RAPORLAR

A. GENEL RAPOR (Üç sürücünün toplamından oluşur. Sadece Taksi-Araç Sahibi görebilir)

1. Genel Toplam (Toplam Ciro)
2. Toplam Yol
3. Dolu (Müşterili) Yol
4. Sefer Sayısı
5. Toplam Ekstra Tutarı

B. KİŞİSEL RAPORLAR (Sürücüler sadece kendi bilgilerini görürler. Taksi-Araç Sahibi her bir sürücü için aşağıdaki şekilde görür.)

1. Sürücü *
  - A. Ciro
  - B. Top Yol
  - C. Dolu Yol
  - D. Sefer
  - E. Ekstra
  - F. Sil Onay (Silme İşlemini onaylama)

2. Sürücü
* (1.Sürücü bilgileri ile aynı)

3. Sürücü
* (1.Sürücü bilgileri ile aynı)

2. BİLGİ

 (Sadece serviste değiştirilebilir)

- A. İSİM
- B. PLAKA
- C. KALİBRE DEĞERİ
- D. GECE-GÜNDÜZ OTOMATİK GEÇİŞ İZİNİ (Evet-Hayır)
- E. Alarm İzni (EVET-HAYIR)
- F. EKSTRA GİREBİLME İZİNİ (Evet-Hayır)
- G. SAAT AYARI (Saat Değiştirilebilir.)
- H. TARİH AYARI

3. SÜRÜCÜ

 (Kullanıcı ismi görünür)

A. AD DEĞİŞTİRME (Sadece Taksi-Araç Sahibi değiştirebilir.)

1. Sürücü
Sürücü Adı
2. Sürücü
Sürücü Adı
3. Sürücü
Sürücü Adı

B.ŞİFRE DEĞİŞTİRME (Sürücüler kendi şifrelerini, Taksi-Araç Sahibi hepsini değiştirebilir.)

1. Sürücü **
  1. Set
SFR - - - - (Sürücü Şifresi)

2. Sürücü
** 1 Sürücü ile aynı

3. Sürücü
** 1 Sürücü ile aynı

C. TUŞLARIN SESLİ-SESSİZ SEÇİMİ (EVET-HAYIR)

D. TEPE LAMBASI KURMA

- Yanmaya Başlama Saati
Sönmeye Başlama Saati

3. KAPALI KONUM

Kapalı konumdayken sadece AÇ/KAPA ve TARİFE tuşları çalışır. Ekranda hiçbir bilgi görünmez. Saat çalışmaya devam eder. Ayrıca gidilen yolu da toplam yola ekler.

4. TARİFE BİLGİLERİNİN GÖRÜNTÜLENMESİ

Kapalı konumdayken TARİFE tuşuna basıldıktan sonra sırayla tarife bilgileri ekrana gelir. Üst ekranda tarife parametresinin ismi, alt ekranda değeri görünür. AÇ/KAPA tuşuna herhangi bir anda basılarak işlem iptal edilebilir.

5. CİHAZIN AÇILMASI

AÇ/KAPA tuşu yaklaşık 2 sn basılı tutulursa taksimetre şifre sorma konumuna geçer ve ekranda 1. sürücünün ismi görünür.

5.1 Sürücü Seçme:

ÖDEME tuşuyla kullanıcıları değiştirmek mümkündür. EKSTRA tuşuna basılırsa seçilen kullanıcıya ilişkin şifre sorma ekranı gelecektir.

5.2 Şifre Girme:

ÖDEME tuşuyla haneyi, SERBEST tuşuyla da hanenin değerini değiştirmek mümkündür. Hanedeki değer girilip diğer haneye geçildiğinde girilmiş olan hane güvenlik amacıyla görünmez. 4 haneye de değerler doğru bir şekilde girildikten sonra EKSTRA tuşuna basılır. Eğer şifre doğruysa cihaz açılacak ve kısa bir süre için ekranda "DESTAŞ" mesajı görülecektir. Cihaz serbest konuma geçmiş demektir.

Şifre yanlışsa "HATA" mesajı verilir. 4 defa üst üste yanlış şifre girilmesi durumunda o sürücü için cihaz kilitlenecektir. Bu durumda Taksi-Araç Sahibi o sürücüye ait şifre değiştirme konumuna geçip onaylayarak kilidi açabilir. Taksi-Araç Sahibi için de cihaz kilitlenirse ancak serviste kilidi açmak mümkündür.

6. TARİFE KONUMU

Cihaz açıkken hangi konumda olursa olsun aracın **hızı 5 km/h'ten düşükse** TARİFE tuşuna basılarak geçerli tarifeden açılır ve üst ekranda tarifenin adı yazar. İlk 50 m için üst ekran yanıp sönerken sürücüye bu mesafede tarifeyi değiştirebileceğini bildirir. İlk birim mesafe veya zaman içinde sürücü SERBEST tuşuyla kayıt yapılmadan tarifeyi iptal edebilir.

7. EKSTRA ÜCRETİN GİRİLMESİ

Tarife konumunda herhangi bir anda EKSTRA tuşuyla "birim ekstra miktarı" artışlarla üst ekrana ekstra ücreti girmek mümkündür. Bu ücret ödeme tuşuna basılana kadar alt ekrandaki normal yol ücretinden bağımsız olarak tutulur ve tarife adıyla dönüşümlü olarak üst ekranda gösterilir.

Girilmiş olan ekstra ücreti artırmak gerekirse yine ekstra tuşuyla en son girilen değerden itibaren artırılması sağlanabilir.

Aynı işlemler ödeme tuşuna basıldıktan sonra da gerçekleştirilebilir. Toplam ücretin hesaplanması için tekrar ödeme tuşuna basılması gerekir.

Girilen ekstra ücretin **iptal edilmesi için** SERBEST tuşuna basılmadan önce, AÇ/KAPA tuşuna basmak yeterlidir. ÖDEME konumundayken toplam ücretten Ekstra miktarı çıkarılır.

8. ÖDEME KONUMU

Tarife açıkken ödeme tuşuna basıldığında, ekstra girilmişse bunu yol ücretiyle toplar ve alt ekranda toplam ücret görünür. Ekstra girilmemişse yol ücreti aynı zamanda toplam ücrettir. Toplam ücret en az **10 sn** boyunca müşterinin görebilmesi amacıyla yanıp sönecektir.

Ödeme konumundayken sürücü isterse TARİFE tuşuyla tarifenin kaldığı yerden devam etmesini sağlayabilir. Daha önceden ekstra ücret girilmişse toplam ücretten ekstra çıkarılır ve yol ücreti alt ekranda ekstra ücreti de üst ekranda görünür. Yani taksimetre ÖDEME tuşuna basılmadan önceki haline geri döner. Ayrıca bu durum, ÖDEME konumundayken belirli bir mesafe yol gidilirse otomatik olarak gerçekleşir.

9. SERBEST KONUM

ÖDEME konumunda en az **10 sn** geçtikten sonra SERBEST tuşuyla cihaz serbest konuma geçirilebilir. Serbest konumda üst ekranda belirli aralıklarla saat ve "Serbest" mesajı görünür. Mönüye girilmesi ancak bu konumdayken mümkündür.

10. TARİHİN GÖRÜNTÜLENMESİ

Serbest konumda ÖDEME tuşuyla alt ekranda tarihin görüntülenmesi sağlanabilir. İptal etmek için AÇ/KAPA tuşuna basmak yeterlidir.

11. HIZIN GÖRÜNTÜLENMESİ

Serbest konumda SERBEST tuşuyla alt ekranda hızın görüntülenmesi sağlanabilir. İptal etmek için AÇ/KAPA tuşuna basmak yeterlidir.

12. MENÜYE GİRİŞ

Serbest konumda EKSTRA tuşuyla mönüye girilebilir. Bu durumda tuşların fonksiyonları aşağıda verilmiştir. Mönüde uzun süre hiçbir tuşa basılmazsa taksimetre otomatik olarak mönüden çıkacak ve serbest konuma geçecektir.

ÖDEME : AŞAĞI – SAĞA KAYDIR

SERBEST : + (HANE ARTIR)

EKSTRA : MENÜ - ONAY

AÇ/KAPA : GERİ

13. TUŞ FONKSİYONLARI:

13.1 AŞAĞI-SAĞA KAYDIR Tuşu:

Mönüde bilgiler arasında gezinmeyi sağlar.

Bilgilerin gösterildiği en iç bölümlerde ise haneler arasında soldan sağa doğru gezinmeyi sağlar. **Yanıp sönen hane hangi hanede olduğunu gösterir.**

13.2 + (HANE ARTIR) Tuşu:

Mönüde bilgilerin gösterildiği en iç bölümlerde, bulunulan hanenin değiştirilmesini sağlar.

Sürekli basılı tutulursa karakterler sırayla geçer. Yavaş yavaş ve tek tek basılırsa her bir karakterin kendisi ve sonra o karakterin sağ alt köşesinde noktalı hali de seçilebilir.

13.3 MENÜ - ONAY Tuşu:

Mönüde ekrandaki bilginin iç mөнüsüne veya içinde başka mөнü yoksa o bilgiye ulaşmasını sağlar.

Bilgilerin gösterildiği en iç bölümlerde bu tuşa basılırsa **tamam** anlamına gelir, girilen değerleri kabul eder ve ekranda kısa bir süre "OK" mesajı verilir. Kullanıcılar tarafından değiştirilemeyecek bir bilgi ise ekranda kısa bir süre "ERISILMEZ" mesajı görülür.

13.4 GERİ Tuşu:

Geri anlamında mөнünün bir üst bölümüne dönülmesini sağlar. Eğer en üst mөнüde bulunulursa mөнüden tamamen çıkar ve taksimetre SERBEST konuma geçer.

14. RAPORLAR

14.1 Genel Raporlar

Sırasıyla toplam ciro, toplam yol, dolu (müşterili) yol, sefer sayısı ve ekstra tutarı arasında ÖDEME tuşuyla gezinilebilir ve EKSTRA tuşuyla herhangi biri görüntülenebilir. **(Gösterilen miktarlar ekrana sığmadığı takdirde ÖDEME tuşuyla ekranda kayması sağlanabilir.)**

14.2 Kişisel Raporlar

Cihaz hangi sürücünden açılmışsa o sürücüye ait toplam ciro, toplam yol, dolu yol, sefer sayısı ve ekstra miktarı görüntülenebilir.

Eğer cihaz Taksi-Araç Sahibi olarak açılmışsa bu bilgileri her bir sürücü için ayrı ayrı görmek mümkündür. Bunun için bu bilgilerden önce 1.Sürücü, 2. Sürücü, 3. Sürücü şeklindeki mөнüden ilgili sürücünün seçilmesi gerekir.

15. RAPORLARI SİLME

Cihaz **Taksi-Araç Sahibi** olarak açılmışsa silme işlemi gerçekleştirilebilir ve sadece o sürüye ait raporlar sıfırlanır. Sürücüye ait rapor bölümüne girip F konumunu seçerek silebilirsiniz.

16. BİLGİ MENUSU

Bu bilgilerin hepsi ancak serviste değiştirilebilir. Sürücüler sadece bu bilgileri görebilirler. Değiştirme teşebbüsünde "ERISILMEZ" mesajı verilir.

Tablo1. Bilgi kısmı açıklama

A. İsim	Durak ismi veya Araç sahibi ismi girilebilir
B. Plaka	Araçın plakası
C. Kalibre Değeri	Araçın 200 metredeki pulse sayısı
D.Gece-Gündüz Otomatik Geçiş İzni	EVET veya HAYIR olarak gece ve gündüz tarifeleri arasındaki geçişlerin otomatik olup olmadığını belirler.
E. Alarm İzni	Alarm fonksiyonunun çalışmasına izin verilip verilmediğini belirler
F. Ekstra Girebilme İzni	Tarife açıkken üst ekrana ekstra ücret girilebilmesine izin verilip verilmediğini belirler
G. Saat Ayarı	Saat ayarı için
H. Tarih Ayarı	Tarih ayarı içindir

17. AD DEĞİŞTİRME

Cihaz sadece Taksi-Araç Sahibi olarak açılmışsa isimler değiştirilebilir. Sürücüler ise kendi isimlerini görürler, fakat değiştiremezler.

18. ŞİFRE DEĞİŞTİRME

Her sürücü kendi şifresini, Taksi-Araç Sahibi bütün şifreleri değiştirebilir.

18.1 Şifre Set

Bu bölüme girildiğinde eski şifre ekrana gelir. Şifre değiştirme mönüsü açılıştaki şifre sorma mönüsüne benzer. Yeni şifre girilip EKSTRA tuşuna basılırsa şifre onaylanmış olur.

18.2 Şifre İptal

Bu işlemi sadece Taksi-Araç Sahibi gerçekleştirebilir. Bu durumda o kullanıcı cihazı şifre sorgusu olmadan açabilecektir.

19. TUŞLARIN SESLİ-SESSİZ SEÇİMİ

"EVET" veya "HAYIR" seçeneğini içerir. SERBEST tuşuyla bu iki seçenek değiştirilebilir. "EVET" seçilirse tuşlar sesli "HAYIR" ise sessiz olur.

20. TEPE LAMBASI KURMA

SERBEST konumda; tepe lambasının yanma saatleri arasında SERBEST konumda yanar Tarife açıldığında ise söner, sönme saat aralığında ise tepe lambası hiçbir zaman yanmaz.

Tepe lambası saati ayar konumuna gelindiğinde ilk gelen saat tepe lambasının yanmaya başlama saati, ikincisi ise sönmeye başlama saatidir. Bu saatler girildiğinde Tepe lambası yanıyorken sönme saatine ulaşıldığında lamba otomatik olarak sönecektir. Tepe lambası sönükken tarife açık değilse yanma saatine ulaşıldığında otomatik olarak yanacaktır.

UYARI: Yanma ve sönme saatleri birbirine eşitse bu fonksiyon çalışmaz her zaman tarife açıldığında tepe lambası söner SERBEST konuma geçildiğinde sürekli yanar.

21. CİHAZIN KAPANMASI

Serbest konumdayken AÇ/KAPA tuşu yaklaşık 2 saniye basılı tutulursa cihaz kapanacaktır.

